

СИСТЕМА ПРИНЦИПІВ ЮРИДИЧНОГО СУПРОВОДЖЕННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Іван Федорович БАБАЄВ,

*аспірант Харківського національного
університету внутрішніх справ*

Юридичне супроводження підприємницької діяльності відіграє ключову роль у забезпеченні належного й ефективного функціонування бізнесу по відповідним напрямам. Щобільше в сучасних умовах розвитку національної економіки України, де підприємницька діяльність стає основою національного добробуту, юридичне супроводження підприємницької діяльності виступає не лише інструментом охорони й захисту прав, свобод та інтересів суб'єктів господарювання, але й важливим фактором сприяння їхньому розвитку. При цьому юридичне супроводження підприємницької діяльності має здійснюватися відповідно до певних сталих орієнтирів, керівних ідей та основоположних засад реалізації такої діяльності, що на сторінках фахової літератури, в більшості випадків, позначається як певні принципи.

Класифікація є поширеним і ефективним засобом пізнання явищ і об'єктів матеріального світу. До неї звертаються практично в усіх галузях науки. Вона являє собою певну систематизацію знання про досліджувані об'єкти. Але це лише зовнішня сторона класифікації. За внутрішнім змістом – етап на шляху пізнання сутності об'єктів у виділенні їх істотних ознак. Класифікація – це перший і надзвичайно важливий крок, який має зробити дослідник усієї загальної та різноманітної групи об'єктів. Як прийом вивчення вона має подвійне значення для наукового дослідження: із зовнішнього боку – це прийом, який вносить у дослідження системність і порядок, з внутрішнього – прийом, який наперед визначає повноту і правильність висновків вивчення [1, с. 49–50]. При цьому, досліджуючи особливості здійснення контролю за діяльністю правоохоронних органів в Україні О.М. Музичук цілком слушно підкреслює той факт, що класифікація (типологія) діяльності може здійснюватися за різними ознаками (підставами), тобто так званими критеріями класифікації, під якими варто розуміти певні риси та особливості того чи іншого об'єкта (суб'єкта діяльності), на підставі яких можливе його об'єднання в певні класифікаційні групи, визначення як спільних, так і відмінних ознак кожної з них [2, с. 275]. З чого слідує, що здійснення наукової класифікації принципів юридичного супроводження підприємницької діяльності дозволить глибше пізнати їх сутність, а також визначити найголовніші з них з урахуванням їх групової приналежності відносно певного класифікаційного критерію.

Як такий критерій вважаємо за доречне обрати сферу поширення відповідного принципу, що буде вказувати на відповідні суспільні відносини, в межах яких він найбільш знаходить свій прояв. У такому разі мову слід вести про загальні принципи, які окрім власне сфери юридичного супроводження підприємницької діяльності, діють у всіх інших без винятку сфер

суспільних відносин. На сторінках фахової літератури загальні принципи позначають ще як загальноправові або ж загальноюридичні, розуміючи під ними загальні для всієї системи права принципи, що діють у всіх правових галузях. При цьому наголошується на тому, що загальні принципи є своєрідною системою координат, у межах якої розвивається національна правова система, і одночасно вектор, що визначає напрям розвитку цієї правової системи. Вони діють у всіх галузях права, проте у межах кожної з них загальні принципи набувають специфічних особливостей реалізації [3, с. 37; 4, с. 71]. Так саме й у межах здійснення юридичного супроводження підприємницької діяльності загальні принципи будуть набувати певної специфіки, що обумовлено особливостями досліджуваної сфери суспільних відносин.

Так, серед загальних принципів юридичного супроводження підприємницької діяльності, в першу чергу, слід назвати принцип верховенства права, який відповідно до ст. 8 Основного Закону України визнається та діє в нашій державі [5]. Тобто в межах здійснення юридичного супроводження підприємницької діяльності уповноважені державою суб'єкти мають виходити з того, що права, свободи та інтереси особи мають бути забезпеченні першочергово. Наступним загальним принципом юридичного супроводження підприємницької діяльності, що природно витікає з попереднього, є принцип законності. Також як ще один загальний принцип юридичного супроводження підприємницької діяльності слід розглянути принцип рівності.

Наступна група принципів юридичного супроводження підприємницької діяльності представлена міжгалузевими принципами – керівними положеннями, які закріплені в нормах права чи виводяться із них і відображають сутність суспільних відносин, що входять до предмета не однієї, а декількох споріднених галузей права. До даної групи принципів вважаємо за необхідне віднести принцип відкритості та прозорості, згідно з яким юридичне супроводження підприємницької діяльності має здійснюватися відкрито і прозоро, що передбачає як доступність інформації щодо такої діяльності, так і можливість здійснення контролю над нею задля забезпечення стану дисципліни та законності. Разом із тим принцип відкритості та прозорості юридичного супроводження підприємницької діяльності не означає, що вся інформація є доступною для будь-якої особи, у зв'язку з чим слід вказати на наступний міжгалузевий принцип – конфіденційність. Дія даного принципу, першочергово, обумовлена необхідністю збереження професійної таємниці задля захисту прав, свобод та інтересів особи. Зокрема, один з різновидів професійної таємниці при здійсненні юридичного супроводження підприємницької діяльності є адвокатська таємниця.

Як ще один принцип юридичного супроводження підприємницької діяльності слід розглянути принцип професіоналізму. Наступним міжгалузевим принципом юридичного супроводження підприємницької діяльності, тісно пов'язаним з вищенаведеним, є принцип динамічності та комплексності. Тобто динамічність юридичного супроводження підприємницької діяльності передбачає необхідність як врахуванням відповідних змін й особливостей функціонування відповідної сфери суспільних відносин, так і

оперативного пристосування до змін, що відбуваються у правовому полі. Відповідно до принципу комплексності юридичне супроводження підприємницької діяльності має здійснюватися із врахуванням значної кількості найрізноманітніших аспектів, що серед іншого передбачає необхідність застосування значної кількості знань з різних сфер і галузей юриспруденції, як то, наприклад: адміністративного права та процесу, цивільного та цивільного процесуального права, бюджетного, податкового права тощо. На практиці це обумовлює необхідність залучення не одного фахівця в галузі права, а подекуди й цілі організації, які спеціалізуються на розв'язанні конкретної проблематики.

Як ще один міжгалузевий принцип юридичного супроводження підприємницької діяльності слід розглянути принцип незалежності. Вказаний принцип доволі вдало розкрито відносно діяльності такого провідного суб'єкта досліджуваної сфери суспільних відносин як адвокат.

Наступна група принципів юридичного супроводження підприємницької діяльності представлена спеціальними принципами, тобто такими, які в межах досліджуваної сфери суспільних відносин набувають найбільших особливостей і специфіки своєї реалізації. Серед таких принципів вважаємо за доречне назвати принцип проактивності юридичного супроводження підприємницької діяльності, дія якого спрямована на мінімізацію можливих ризиків, запобігання певним негативним наслідкам тощо. Як спеціальний принцип юридичного супроводження підприємницької діяльності також слід розглянути принцип клієнтоорієнтованості, що передбачає пріоритетність інтересів клієнта. Наступним спеціальним принципом юридичного супроводження підприємницької діяльності є принцип запобігання конфлікту інтересів. Тісно пов'язаним з вищенаведеними принципами юридичного супроводження підприємницької діяльності є принцип етичності та доброчесності.

Отже, система принципів юридичного супроводження підприємницької діяльності в Україні представлена наступним чином: 1) загальні принципи: верховенство права, законність, рівність, гласність і відкритість; 2) міжгалузеві принципи: конфіденційність, професіоналізм, динамічність і комплексність, незалежність; 3) спеціальні принципи: проактивність, клієнтоорієнтованість, запобігання конфлікту інтересів, етичність і доброчесність.

Список використаних джерел:

1. Одерій О.В. Теорія і практика розслідування злочинів проти довкілля: монографія / О.В. Одерій. Харків: Діса плюс, 2015. 528 с.
2. Музичук О.М. Контроль за діяльністю правоохоронних органів в Україні : монографія / О.М. Музичук. Харків: Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2010. 654 с.
3. Плахотіна Н.А. Проблеми регулювання трудових процесуальних відносин в Українській правовій системі: дисертація. Луганськ: Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля. 2009. 186 с.
4. Франкевич П. Адміністративно-правові засади адміністрування податків в умовах децентралізації: досвід Польщі та можливості його використання в Україні: дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07. Київ, 2019. 207 с.
5. Конституція України: закон України від 28.06.1996 № 254к/96 ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.